

גיליון מס' 58
פברואר 2022

עורך: ד"ר רועי קיבריק

סייעה בהכנת הדו"ח החודשי: נעה רקנטי
הדו"ח מתפרסם במסגרת פרויקט בשיתוף
קרן פרידריך אברט

הדו"ח הדיפלומטי סקירה חודשית על מדיניות-החוץ האזורית של ישראל

הדו"ח הדיפלומטי סוקר את התפתחויות החודש החולף במדיניות-החוץ של ישראל, בדגש על יחסי ישראל והפלסטינים, יחסי ישראל עם האזורים סביב לה (המזרח התיכון, אירופה ואגן הים התיכון), ותפקוד מערך החוץ.

ישראל ופלישת רוסיה לאוקראינה:

(סיכום פברואר/לפני האירועים האחרונים)

- **ישראל מנסה לפסוח על שתי הסעיפים בטרם מלחמה** - בראשית החודש הציג שר החוץ האוקראיני קולבה את ציפיותיו כי ישראל תסייע לאוקראינה בסיפוק מערכות הגנה אוויריות, סייבר ומאמצי תיווך דיפלומטיים. שר החוץ לפיד שיקף את ההערכות הנפוצות בישראל כי לא תפרוץ מלחמה בין רוסיה לאוקראינה. סגנית שר החוץ של אוקראינה ג'אפרובה ביקרה בישראל ונפגשה עם לפיד. שר החוץ הרוסי לברוב צפוי היה להגיע בראשית החודש לישראל אך הרוסים הודיעו על דחיית הביקור בפעם השלישית. ערב הפלישה הרוסית לאוקראינה, בתום התייעצות משותפת בין ראש הממשלה בנט, שר החוץ לפיד, שר הביטחון גנץ, שר האוצר ליברמן ומנכ"ל משרד החוץ אושפיוז, פרסמה לראשונה ישראל עמדה רשמית המתייחסת למשבר. בהודעה ביטאה ישראל דאגה מהמצב המחמיר במזרח אוקראינה, נעמדה לצד שלמותה הטריטוריאלית וריבונותה של אוקראינה, וכל זאת מבלי להזכיר כלל את רוסיה. לאחר פרסום ההודעה, יצאה רוסיה בהודעה התוקפת את התנחלות ישראל בגולן והדגישה כי אינה מכירה בריבונות הישראלית על הרמה. בהמשך העבירה רוסיה מסר כי היא מתכוונת להכיל את הודעת ישראל התומכת באוקראינה. שר הבריאות הורוביץ הודיע כי ישראל מתארגנת לשליחת סיוע הומניטרי לאוקראינה, וחזר על המסר של לפיד, שנעדר התייחסות לרוסיה. שגרירות אוקראינה בישראל הביעה כעס על ראיון שקיימה התקשורת בישראל עם מנהיג הבדלנים במזרח אוקראינה.
- **ישראל מנסה לפסוח על שתי הסעיפים בעת מלחמה** - לאחר הפלישה הרוסית לאוקראינה הצהיר שר החוץ לפיד כי המתקפה הרוסית על אוקראינה היא הפרה חמורה של הסדר הבינלאומי, וקרא לצדדים לחזור לשולחן המשא ומתן. הוא הדגיש את היחסים הטובים של ישראל עם שתי המדינות והצורך לשמור על יחסים טובים עם שתיהן תוך דאגה לקהילות היהודיות והישראליות. לעומתו, ראש הממשלה בנט, חזר על המסר שהוציאה ישראל לפני הפלישה, התומך באוקראינה ולא מגנה כלל את רוסיה. שגריר ישראל ברוסיה זומן לשיחת הבהרה בעקבות הגינוי של לפיד את הפלישה של רוסיה לאוקראינה, ושגריר רוסיה בישראל הצהיר כי רוסיה מקווה שישראל תמשיך בגישה הדיפלומטית הנבונה שלה. בעת פגישתו ביוון עם הנשיאה סקאלרופולו דבק הרצוג בניסוחים המאופקים של משרד החוץ, הדגיש את הדאגה לאוקראינה ונמנע מלבקר או אף להזכיר את רוסיה. ישראל שלחה חבילת סיוע הומניטרי, בעיקר תרופות, ציוד רפואי ומערכות מים. מנכ"ל משרד החוץ אושפיוז, דחה את הטענות כי ישראל עומדת על הגדר ביחס לפלישה הרוסית, והדגיש את הסיוע ההומניטרי שישראל מעבירה. לפיד שוחח בטלפון עם שר החוץ האמריקני בלינקן על הפלישה הרוסית לאוקראינה. ישראל החליטה לא להיענות לבקשה של ארה"ב להצטרף כשושבינה להצעת ההחלטה במועצת הביטחון שהגישה יחד עם צרפת ובריטניה המגנה את הפלישה הרוסית. ישראל ניסתה להסביר לארה"ב ובנות בריתה כי היא מתנגדת למהלך הרוסי, אך יש לה מערכת שיקולים מורכבת. שגרירת ארה"ב באו"ם הביעה מחאתה בפני עמיתה הישראלי ארדן על סירובה של ישראל להצטרף ולתמוך בהחלטה.

נשיא אוקראינה זלנסקי שוחח עם בנט וביקש ממנו לתווך בין אוקראינה ורוסיה. בנט נענה לבקשה והציע לו סיוע הומניטרי. גורמים דיפלומטים אמרו כי בזמן זה אין סיכוי לתווך בין הצדדים. יו"ר הכנסת לוי התקשר לעמיתו האוקראיני סטפנצ'וק, הביע סולידריות עם העם האוקראיני ואמר כי ההתקפה הרוסית מהווה הפרה בוטה של הסדר הבינלאומי. בפתח ישיבת הממשלה חזר בנט על המסר שישראל עומדת לצד אוקראינה בשעתה הקשה ותשלח סיוע הומניטרי, מבלי להזכיר כלל את רוסיה. לאחר מכן שוחח בנט עם נשיא רוסיה פוטין, והציע את סיועה של ישראל בתיווך בין הצדדים. פוטין אמר כי הוא מצפה למשא ומתן שיתנהל בבלארוס. נוכח כוונת עצרת האו"ם להצביע על גינוי הפלישה הרוסית, הודיע לפיד כי ישראל תתמוך בהחלטה. הוא הדגיש כי ארה"ב היא בעלת הברית העיקרית של ישראל, אך היא מבינה את השיקולים המורכבים הניצבים בפני ישראל. שרת הפנים שקד הודיעה כי אפשרה באופן גורף לתיירים אוקראינים השוהים כחוק במדינה לקבל הארכה של חודשיים. שר החוץ לפיד הדגיש את המחויבות לסייע לתושבי אוקראינה. ישראל שלחה שלושה מטוסים עם סיוע הומניטרי לאוקראינה. הממשלה הקימה צוות בינמשרדי לבחינת השלכות הסנקציות שהוטלו על רוסיה על ישראל.

• **משרד החוץ מוביל מאמץ לפינוי ישראלים ויהודים מאוקראינה** - במחצית החודש פרסם משרד החוץ אזהרות מסע לאוקראינה, פינה את משפחות הדיפלומטים, ושלח תגבור קונסולרי לסיוע בפינוי ישראלים ויהודים מאוקראינה במידת הצורך. משרד החוץ הכין רשימות של ישראלים וקרובי משפחותיהם שאינם אזרחים הנמצאים באוקראינה, וקרא לישראלים לצאת מאוקראינה בהקדם האפשרי, וחברות התעופה הישראליות תגברו את הטיסות. ישראל פתחה נציגות דיפלומטית בלביב במערב אוקראינה, התכוננה לאפשרות של סגירת השמיים, ולהוצאת ישראלים דרך המעברים היבשתיים של אוקראינה בשיתוף פעולה עם פולין, מולדובה, הונגריה, סלובקיה ורומניה שנענו לפנייה לעזרה. אנשי משרד החוץ הגיעו להסדר עם מוסדות אקדמיים בהם לומדים ישראלים, כך שהם יוכלו לעזוב באופן מיידי את אוקראינה ולהמשיך ללמוד מרחוק. מנכ"ל משרד החוץ אושפיז שוחח עם סגן שר החוץ הרוסי בוגדנוב ואמר לו כי ישראל תזדקק לסיוע בפינוי אזרחים ודיפלומטים ישראלים במקרה של פלישה לאוקראינה. עם התגברות המתיחות וההערכה הגוברת לפלישה רוסית, חזרו והפצירו במשרד החוץ באזרחי ישראל לצאת מאוקראינה. בתום התייעצות עם ארה"ב, צרפת ובריטניה, יומיים לפני הפלישה הרוסית, החליט משרד החוץ להעביר את השגרירות הישראלית לנציגות שנפתחה בלביב. עם הפלישה הרוסית לאוקראינה, שב וקרא משרד החוץ לכל הישראלים לצאת מאוקראינה, הציב את אנשיו במעברי הגבול היבשתיים, וסיפק מידע לציבור לאן וכיצד להגיע אל מעברי הגבול. יומיים לתוך הלחימה החליט לפיד לפנות את הדיפלומטים הישראלים מהשגרירות הזמנית בלביב לפולין. משרד החוץ קרא לישראלים לזהות עצמם במעברי הגבול בעזרת האותיות IL. ועד עובדי משרד החוץ הודיע כי בכל הקשור לטיפול במשבר באוקראינה הוא משהה את העיצומים, והדיפלומטים יעבדו 24/7.

ישראל והפלסטינים

• **ממשלת ישראל לא מקדמת תהליך שלום, בעוד הקהילה הבינלאומית מחויבת לפתרון שתי-המדינות** - שרים ממפלגת העבודה ומרצ התרעמו על היעדר התייחסות לשלום ולסוגיה הפלסטינית בהערכת המצב השנתית שמסר ראש המל"ל לממשלה, ועל אי-הסכמתו של ראש הממשלה בנט לכנס את הוועדה הכלכלית המשותפת עם הרשות הפלסטינית. בנט השיב כי נעשים צעדים כלכליים ואזרחיים אך לא יהיו מהלכים מדיניים מול הפלסטינים. השליח האירופי לתהליך השלום קופמנס נפגש עם מנהלי יוזמת ז'נבה. יו"ר בית הנבחרים האמריקאי פלוסי, ושתי משלחות מטעם הקונגרס האמריקאי, קיימו פגישות בישראל, והמשיכו לפגישות ברמאללה עם אבו מאזן וראש הממשלה א-שתייה, והדגישו את מחויבותם לקידום פתרון שתי המדינות. שרי החוץ של מצרים, צרפת, גרמניה וירדן המהווים את 'פורום מינכן', נפגשו בשולי ועידת הביטחון במינכן, הודיעו כי ימשיכו לפעול לחידוש תהליך השלום בין ישראל והפלסטינים על בסיס פתרון שתי המדינות, וקראו להימנע מצעדים חד-צדדיים כבנייה בהתנחלויות ולכיבוד זכויות התושבים בירושלים המזרחית.

- **מאבק על ריבונות בירושלים** - עימותים אלימים בין מתנחלים לתושבי השכונה נמשכו בשייח ג'ראח. הרשות הפלסטינית גינתה את האירועים בשכונה, התייצבה לצד התושבים, והזהירה מההשלכות של המשך נישול תושבי השכונה. דווח כי ישראל מונעת כניסה לשכונה מיהודים שעלולים לעורר אלימות. ועדת התכנון המחוזית דחתה החלטתה ביחס לתכנית בניית שכונה בבית צפאפא שבמזרח ירושלים בגין איחור בהגשת חוות דעת סביבתית. רשות הטבע והגנים הודיעה כי היא מקפיאה את תוכניתה להרחיב את הגן הלאומי סביב חומות העיר העתיקה, בהמשך לפניית הכנסיות לעצור את התכנית. בית המשפט החליט להקפיא את גירוש משפחת סאלם מביתה.
- **סיוע בינלאומי לעזה** - שר החוץ הקטרי עבדולרחמאן אל-ת'אני אמר כי ארצו ממשיכה ביחסי העבודה עם ישראל כדי לסייע לפלסטינים, אבל יהיה לה קשה להצטרף להסכמי אברהם כל עוד אין מחויבות ישראלית ליישום פתרון שתי המדינות. הממשל האמריקאי הוציא קול קורא בסך כחצי מיליון דולר לפעילות משותפת של ארגוני חברה אזרחית ישראלים ופלסטינים בגדה המערבית ובעזה לקידום זכויות אדם. מצרים הודיעה על העברה לעזה של חצי מיליון מנות חיסון סיני המיוצר במצרים. חמאס מנע יציאתם של כ-70 חקלאים מעזה שאמורים היו לקחת חלק בתערוכה חקלאית במרכז המחקר והפיתוח בערבה.
- **תיאום ביטחוני ויחסים אזרחיים עם הרשות הפלסטינית** - הממשלה הפלסטינית וגורמים נוספים רבים ברשות קראו לקהילה הבינלאומית לגנות ולחקור חיסול של שלושה פעילים מגדודי חללי אלאקצא בשכם על ידי צה"ל. הוועדה המרכזית של אש"ף קראה להפסקת התיאום הביטחוני עם ישראל. ועדת המשנה לענייני חוץ בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת דנה בקידום יוזמות אזרחיות לשיתופי פעולה בין ישראלים ופלסטינים. פורסם כי זוגות מהחברה הערבית בישראל בוחרים לעקוף את הרגולציה המחמירה בישראל בנוגע לטיפולים לקביעת מין היילוד, ולבצע הליך זה במרפאות בגדה המערבית.
- **סיפוח זוחל** - משרד המשפטים מצא דרך לקדם את הסדרת ההתנחלות אביתר, והעביר את ההכרעה בנושא לשר הביטחון גנץ. שכדי לממש את הצעד צריך להכריז על השטח כאדמות מדינה. שר החוץ לפיד הזהיר כי קידום ההתנחלות באביתר יפגע ביחסים עם ארה"ב ויגרור תגובה קשה מהקהילה הבינלאומית.
- **מאבק דיפלומטי בזירה הבינלאומית** - שר החוץ לפיד תקף את ארגון אמנסטי כאנטישמי ומסית לאחר שהארגון פרסם דו"ח המגדיר את ישראל כמדינת אפרטהייד. 13 ארגוני חברה אזרחית ישראלים התייצבו לצד אמנסטי ובחירתו לתאר את המציאות בישראל כאפרטהייד. ישראל הודיעה למועצה לזכויות אדם כי היא לא תשתף פעולה עם ועדת החקירה החוקרת את מבצע שומר החומות, וכי לא תאפשר לנציגיה להיכנס לארץ. פסגת האיחוד האפריקאי שהתכנסה באתיופיה לא ביטלה את חזרתה של ישראל כמשקיפה לארגון. כפי שביקשו הפלסטינים, אלג'יריה ודרום אפריקה, אך הקימה ועדה לבחינת הנושא שידון מחדש ב-2023. לפיד ברך את אוסטרליה על החלטתה להגדיר את חמאס כארגון טרור.

ישראל והאזורים סביב לה המזרח התיכון

- **חיזוק היחסים עם איחוד האמירויות** - בעקבות תקיפת החות'ים את האמירויות אמר שר החוץ לפיד כי יש להכיר בחות'ים כארגון טרור. משלחת פרלמנטרית מאיחוד האמירויות בראשות יו"ר הוועדה לענייני חוץ אל-נואמי ביקרה בישראל ונפגשה עם יו"ר ועדת החוץ והביטחון בן ברק והשר לשיתוף פעולה אזורי פריג'ל. שר התיירות חזבוז ביקר באמירויות. ישראל ואיחוד האמירויות פרסמו קול קורא משותף להצעות מחקר בתחום החלל. משרד החוץ האמירתי אירח משלחת צוערים ממשרד החוץ הישראלי. ממשלת ישראל קיימה מגעים עם ממשלת איחוד האמירויות כדי לפתור את המחלוקת בדבר אבטחת טיסות חברות התעופה הישראליות מדובאי, המאיימת לפגוע בסדירות הטיסות של החברות הישראליות והאמיריות בין המדינות. חברת Fly Dubai ביטלה את הטיסה הרביעית היומית שלה. שגרירת האמירויות בגרמניה ערכה לשגריר ישראל בגרמניה ישכרוף מסיבת פרידה.

- **חיזוק היחסים עם בחרין** - שר הביטחון גנץ טס במטוס צבאי מעל שמי ערב הסעודית לביקור ראשון של שר ביטחון ישראלי בבחרין. גנץ חתם על הסכם לשיתוף פעולה ביטחוני בין ישראל ובחרין. אל גנץ הצטרף מפקד חיל הים סלמה, אשר ביקר במפקדת הצי החמישי האמריקאי המוצבת בבחרין. ראש הממשלה בנט ערך ביקור ראשון של ראש ממשלה ישראלי בבחרין, נפגש עם מלך בחרין בן עיסא אל-ח'ליפה, עם יורש העצר בן חאמד אל-ח'ליפה, שרי המסחר והתיירות ומפקד הצי החמישי האמריקאי קופר. המדינות סיכמו על מפת דרכים לקידום יחסי שלום חמים בין המדינות בעשר השנים הקרובות. בנט העניק ראיון לתקשורת המקומית, והדגיש את ההתמודדות המשותפת של המדינות עם איום הגרעין האיראני. משרד החוץ הבחריני הודיע שקצין צה"ל יוצב במדינה כחלק מהקואליציה הבינלאומית לשמירה על חופש השיט. בעת ביקור בנט התקיימו בבירה מנאמה הפגנות מחאה נגד הביקור. שר החוץ הורוביץ חתם בטקס מקוון עם עמיתתו הבחרינית אל-סאלח על הסכם לשיתופי פעולה בתחום הבריאות. במהלך ועידת מינכן תת-שר החוץ הבחריני אל ח'ליפה כי כחלק משיתוף הפעולה הביטחוני בין המדינות קיימת נוכחות של המוסד בבחרין.
- **חיזוק היחסים עם ירדן** - ועדת עקבה-אילת שהתכנסה מחדש באילת הפגישה גורמים ממשרד החוץ ומשרדים נוספים ומערייט אילת עם משלחת ירדנית בראשות מושל עקבה א-רפאיעה במטרה להניע את שיתופי הפעולה בין הערים. רשות השידור הירדנית החליטה להקרין בבתי הקולנוע בממלכה סרט בהשתתפות השחקנית הישראלית גל גדות, על אף קמפיין מחאה ברשתות החברתיות שקרא לאסור הקרנתו. שר החוץ הירדני א-צפדי נפגש עם שליח האיחוד האירופי לתהליך השלום קופמנס, והדגיש בפניו את הצורך להציב אופק מדיני ולקדם את פתרון שתי המדינות.
- **שיתוף פעולה אנרגטי עם מצרים** - ישראל השתתפה לראשונה בכנס האנרגיה של מדינות המזרח התיכון וצפון אפריקה, אשר התקיים במצרים. בטקס הפתיחה, פנה וניגש במופגן הנשיא א-סיסי אל שרת האנרגיה הישראלית אלהרר ובירך אותה על השתתפותה. חברת שברון חתמה בקהיר עם חברת צינור הגז הירדנית פאג'ר בנוכחות שר האנרגיה המצרי אל-מולא על הסכם להולכת גז ממאגרי תמר ולוויתן למצרים, דרך ירדן.
- **יחסים מתחממים עם מרוקו** - הנשיא הרצוג שלח את תנחומיו למלך מרוקו מוחמד השישי בעקבות מותו הטרגי המסוקר של הילד ריאן. שרת הכלכלה והתעשייה ברביבאי חתמה במרוקו עם עמיתה השר מזוואר על הסכם לשיתוף פעולה בכלכלה ובסחר בין המדינות. שר החוץ המרוקאי בוריטה אמר כי קבלתה של ישראל כמשקיפה לאיחוד האפריקאי נעשתה בהתאם לחוקי האיחוד, וכי יחסיה של מרוקו עם ישראל לא ישנו את תמיכת רבאט בזכויות הפלסטיניות ובפתרון שתי המדינות. חברת התעופה המרוקנית רויאל אייר מורוק הודיעה על השקת קו טיסות ישיר לתל אביב שיחל לפעול במהלך חודש מרץ. פורסם כי התעשייה האווירית תספק לצבא מרוקו טילים בעסקה ששוויה יותר מחצי מיליארד דולר. ארגון שאראקה ערך מפגש מקוון שהתמקד בשיתופי הפעולה האקדמיים בין ישראל ומרוקו.
- **נורמליזציה על תנאי עם סודאן** - שליח מטעם הממשל הצבאי בסודאן ביקר בחשאי בישראל כדי לקדם את הקשרים בין המדינות, ונפגש עם בכירים במשרד החוץ. יו"ר המועצה הריבונית של סודאן אל-בורהאן, אמר כי הביקורים בישראל קשורים לשיתוף הפעולה הביטחוני והמודיעיני בין המדינות ואינם קשורים לסיבות פוליטיות. המוחים בסודאן נגד השלטון הצבאי ביקרו את ישראל על תמיכתה בגנרלים.
- **קשרים עם ערב הסעודית?** - שר החוץ הסעודי בן פרחאן חזר על עמדת ארצו והצהיר כי התנאי לנורמליזציה עם ישראל הוא הסכם ישראלי-פלסטיני. עיתונאים סעודים ממספר כלי תקשורת נכחו בקהל במפגש של בנט עם סטודנטים במהלך ביקורו בבחרין. חיל הים הישראלי לקח חלק בתרגיל ימי אזורי בהובלת פיקוד המרכז האמריקאי, בהשתתפות כ-60 מדינות וביניהן ערב הסעודית, ומדינות נוספות עמן לישראל אין קשרים פורמליים. הטניסאית הסעודית אל-חקבאני שיחקה מול יריבות ישראליות באלופות ניירובי.

- **ישראל מתנגדת לחזרה להסכם הגרעין עם איראן** - ראש הממשלה בנט ביקב את הסכם הגרעין המתהווה בין המעצמות ואיראן בווינה. הממשל האמריקאי דחה את הביקורת של בנט על ההסכם המתגבש, והזהיר את ישראל שלא לחזור על טעותה ולפסול הזדמנות דיפלומטית לעצור את איראן. שר הביטחון גנץ אמר כי ישראל וארה"ב משתפות פעולה אל מול האפשרות של פריצה איראנית אל עבר הגרעין.
- **יחסים מורכבים עם לבנון** - שר הביטחון גנץ חשף כי על רקע המשבר בלבנון העבירה ישראל לצבא לבנון דרך יוניפי"ל הצעה לסיוע, והדגיש כי אזרחי לבנון אינם אויבים של ישראל. גנץ חתם על צו תפיסה לשלוש חברות לבנוניות המקיימות קשרי סחר עם החיזבאללה. המתווך האמריקאי בנושא סימון הגבול הימי בין ישראל ולבנון הוכשטיין נפגש בביירות עם הנשיא עוון וגורמי ממשל נוספים. נסראללה הודיע כי חיזבאללה לא יתערב בסוגיית סימון הגבול הימי עם ישראל. חיזבאללה נטלה אחריות על חדירת כלי טייס בלתי מאויש לישראל.
- **מתיחות עם רוסיה סביב המשך התקיפות בסוריה** - ישראל המשיכה לתקוף מטרות שונות בסוריה. משרד החוץ הרוסי גינה את תקיפתה של ישראל, לאחר שמטוס תובלה צבאי רוסי נאלץ להמתין באוויר מחשש לפגיעה מצד טילי נ"מ שנורו אל עבר מטוסי חיל האוויר הישראלי. חלקו של טיל נ"מ סורי נפל בשטחי הגדה המערבית ליד ג'נין. שגרירות רוסיה בישראל אמרה כי מנגנון התיאום עם ישראל ימשיך לעבוד. החברה הערבית בישראל ניהלה קמפיין תרומות חסר תקדים לטובת הפליטים הסורים, וגייסה יותר מ-20 מיליון ש"ח. החברה הדרוזית בישראל אספה תרומות לתמיכה במחאת הדרוזים בסוריה שנפתחה בעקבות החלטת השלטון בדמשק לקצץ בסובסידיות.

אירופה

- **חיזוק היחסים ההדדיים עם בריטניה** - ישראל ובריטניה סיכמו על שדרוג הסכם הסחר ההדדי. שר החוץ לפיד שוחח עם עמיתתו הבריטית טראס בנוגע למתיחות בגבול רוסיה-אוקראינה בטרם הפלישה ולהסכם הגרעין עם איראן. מנהיגי הקהילה היהודית בבריטניה פרסמו הודעה חריפה נגד ביקורו המתוכנן של ח"כ סמוטריץ' בבריטניה, וקראו לחברי הקהילה שלא להיפגש עמו. תנועת בני עקיבא ותנועת המזרחי התנערו מפגישות שקיימו נציגים שלהן עם סמוטריץ'. שר החוץ לפיד התייחס לכך כעדות לקביעה שכניסה של גזענים לכנסת תפגע בישראל בחו"ל. בהמשך לפנייה של ח"כים ואישי ציבור מהשמאל הישראלי משנת 2020, קראו חברי פרלמנט בריטי לקדם חרם על ההתנחלויות. יו"ר האופוזיציה נתניהו ניצל זאת כדי לתקוף את הממשלה. שרת התחבורה מיכאלי דאגה להבהיר כי אין זו עמדת מפלגת העבודה.
- **יחסים חמים עם גרמניה** - שרת החוץ החדשה של גרמניה ברבוק הגיעה לביקור ראשון בישראל, נפגשה ראש הממשלה בנט ושר החוץ לפיד ועם נציגי חברה אזרחית, והמשיכה לפגישות ברשות הפלסטינית, בירדן ובמצרים. בפגישותיה הדגישה ברבוק את תמיכת גרמניה בפתרון שתי המדינות. מנכ"ל משרד החוץ אושפיז השתתף בוועידת הביטחון במינכן, ועבך השוואה בין הסכם הגרעין המתגבש עם איראן לוועידת מינכן ב-1938. ספינה מהצי הגרמני עגנה בנמל חיפה. שתי חוקרות גרמניות הגישו מכתב תלונה למשרד החוץ על עיכוב בלתי חוקי בקונסוליה במינכן, עת הגיעו לאמת את חתימותיהן על תצהירים בערעור שהגישו על מניעת כניסתן לישראל.

אגן הים התיכון

- **הברית עם קפריסין ויוון ממשיכה להתחזק** - נשיא המדינה הרצוג ביקב באתונה, נפגש עם הנשיאה סקלארופולו וראש הממשלה מיצוטאקיס. ישראל ויוון חתמו על תכנית שיתוף הפעולה הביטחוני לשנת 2022. במהלך ועידת מינכן לביטחון נפגש שר הביטחון גנץ עם ראש הממשלה היווני מיצוטאקיס ושר ההגנה פנגיוטופולוס ודן עמם בהעמקת היחסים האסטרטגיים. שר החוץ לפיד שוחח עם עמיתו הקפריסאי קסולידים.

- **מתקדמים לחימום היחסים עם תורכיה** - הנשיא הרצוג שוחח עם ארדואן לאחר שזה חלה בקורונה ואיחל לו רפואה שלמה. בעקבות השיחה אישר בית הנשיא כי תתקיים פגישה בין השניים. הרצוג אמר כי יוון וקפריסין נתנו ברכתם לחימום היחסים עם תורכיה. פורסם כי מנכ"ל משרד החוץ אושפיז ביקר בינואר בתורכיה כחלק מההכנות לקראת ביקורו של הנשיא, ונפגש עם יועצו הקרוב של ארדואן קאלין. משלחת תורכית בראשות קאלין וסגן שר החוץ אונאל ביקרה בישראל כהכנה לביקור הרצוג בתורכיה, ונפגשה עם מנכ"ל משרד החוץ אושפיז ומנכ"ל בית הנשיא שוויקי. המשלחת התורכית ביקרה בהר-הבית/חראם א-שריף, שם הצטלם קאלין עם פלסטינים, והמשיכה לפגישות ברמאללה שם הביעה תמיכתה בקידום פתרון שתי המדינות. בתקשורת התורכית דווח כי שר החוץ לפיד הוזמן לפורום הדיפלומטי שיתקיים באנטליה במהלך חודש מרץ. לפיד שוחח עם עמיתו צ'אבוסולו לאחר ששניהם חלו בקורונה. עוד דווח על שיתוף פעולה בין סוכנויות המודיעין של המדינות בסיכול ניסיון התנקשות איראני באיש עסקים ישראלי על אדמת תורכיה. הקבוצה התורכית-ישראלית שהתמודדה במכרז להפרטת נמל חיפה נפסלה מסיבות ביטחוניות.
- **אקלים ואנרגיה במזרח הים התיכון** - משרד האנרגיה אישר את התחלת הזרמת הגז למצרים דרך ירדן. על מנת לספק את הדרישה הגוברת במצרים וניצול הקיבולת הפנויה להולכה בנתיב זה. בדיוני פורום האקלים הישראלי שהקים הנשיא הרצוג דנו בהזדמנויות לשיתוף פעולה אזורי בהתמודדות עם משבר האקלים לקראת ועידת COP27 שתתכנס בשארם א-שייח' בסוף השנה. הנשיא ביטא גישה זו בנאומו בוועידת האקלים של עיתון הארץ, והצהיר על כוונתו לרתום את מנהיגי האזור לשותפות אזורית בהתמודדות עם משבר האקלים.

מערך החוץ הישראלי

- **שילוב מיעוטים ביחסי החוץ של ישראל** - ישראל התגאתה במינויו של שופט מוסלמי, חאלד כבוב, לבית המשפט העליון. פרויקט הארץ21 לשילוב והגברת הקולות מהחברה הערבית בתקשורת הישראלית נבחר להשתתף בפורום המזרח התיכון של הנשיא הצרפתי מקרון. ח"כ רינאוי-זועבי מונתה לקונסולית כללית של ישראל בשנחאי, ותהיה האישה הערבייה הראשונה שתכהן כקונסולית מטעם ישראל. סאוסן חסון מונתה לתפקיד הבכיר של הציר לדיפלומטיה ציבורית בשגרירות שראל בווינגטון, ותהיה הדרוזית הראשונה למלא תפקיד דיפלומטי בנציגות ישראל בארה"ב.
- **דיפלומטיית אקלים** - ראש הממשלה בנט והיועץ לביטחון לאומי חולתא הציגו את הערכת המצב המדינית-ביטחונית לשנה הקרובה, ובתוכה בפעם הראשונה גם התייחסות למשבר האקלים. על אף הצגת תוכניות שאפתניות בממשלה, ישראל היא המדינה היחידה ב-OECD שטרם אשרה והגישה לאו"ם תכנית מפורטת להשגת היעדים האקלימיים. מערכת הניטור הלווייני האירופי ESMA דיווחה למשרד להגנת הסביבה על חשד לכתם נפט מול חופי ישראל, שנשלל לבסוף.
- **מאמצים לשיקום התמיכה הדו-מפלגתית בארה"ב בישראל** - ראש הממשלה בנט שוחח עם נשיא ארה"ב בידן, דן עמו בשיחות הגרעין עם איראן, והזמין לבקר בארץ. ישראל הודיעה לממשל בידן כי היא מסירה התנגדותה לחזרתה של ארה"ב לאונסק"ו, כך שהממשל יוכל לקדם בקונגרס את תשלום החוב האמריקאי לארגון ואת חזרתה של ארה"ב כחברה מלאה. שר הביטחון גנץ נפגש בשולי ועידת הביטחון במינכן עם סגנית נשיא ארה"ב האריס. יו"ר בית הנבחרים פלוסי ביקרה בישראל בראשות משלחת חברי קונגרס, נאמה בכנסת ונפגשה עם הנשיא הרצוג, בנט ושרים נוספים. בסיום הביקור הדגיש בנט את חשיבות הדיאלוג והקשר עם שני הצדדים של המפה הפוליטית בארה"ב. מחלקת המדינה האמריקאית הודיעה כי היא מצפה לחקירה פלילית מקיפה בעניין מותו של האזרח האמריקאי אסעד שנמצא מת לאחר שנעצר על ידי חיילים ישראלים בגדה המערבית. הרמטכ"ל כוכבי נפגש עם שגריר ארה"ב בישראל נידס והביע צער על מותו של אסעד. בשל המתיחות בין רוסיה ואוקראינה דחתה ארה"ב את התרגיל הצבאי הדו-שנתי המשותף עם ישראל שתוכנן לחודש מרץ.

הערות

ד"ר רועי קיבריק הוא מנהל המחקרים של מכון מיתווים. ניתן ליצור עמו קשר ב: rkibrik@mitvim.org.il
ולעקוב אחריו בטוויטר: [SergioKkibrik](https://twitter.com/SergioKkibrik)

הדו"ח הדיפלומטי נשען על פרסומים ומקורות גלויים, ואין באפשרותנו לבדוק באופן מלא את נכונותו של כל דיווח על פרטיו השונים. כמו כן, יש לזכור כי רבים מההליכים והאירועים ממשיכים להתפתח, והבנה מלאה של משמעותם דורשת פרספקטיבה רחבה יותר מאשר דו"ח חודשי.

פרסומים אחרונים של מכון מיתווים

דו"חות ומחקרים

ד"ר רועי קיבריק ומירב כהנא-דגן, "11 מגמות חצי שנתיות במדיניות החוץ של ישראל", הארץ, 9 בפברואר 2022.

ד"ר מורן זגה וענבל נסים-לובטון, "מה מחפשת איחוד האמירויות בתימן", ולמה צריך לשים לכך לב", הארץ, 2 בפברואר 2022.

פרופ' אלי פודה, "לא הכול כלול: מה עומד מאחורי הניסיון של ארדואן לחמם את יחסי ישראל וטורקיה?", N12, 8 בפברואר 2022.

ארתור קול, "איך לחלץ את משרד החוץ מהמשבר העמוק והמתמשך", זמן ישראל, 15 בפברואר 2022.

ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, "פוטין כבר ניצח במבחן ההרתעה", N12, 15 בפברואר 2022.

אהוד ערן, "ארבע תהיות ישראליות על ערעור הסדר הליברלי בעולם", הארץ, 16 בפברואר 2022.

מאמרי דעה

ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, "איום הפלישה לאוקראינה הוא רק סימפטום של עידן עולמי חדש", N12, 22 בפברואר 2022.

ויקטוריה סולקוביץ, "לא רק מאכלים ומוזיקה, לעולים יש תפקיד חיוני במדיניות החוץ", הארץ, 23 בפברואר 2022.

ד"ר גיל מורסיאנו, "הזמנים השתנו, במלחמה הזו לישראל יש ברירה מוסרית", הארץ, 28 בפברואר 2022.

ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, "חידת פוטין: המערב נכשל בהבנת הנשיא הרוסי", ישראל היום, 28 בפברואר 2022.

ד"ר רועי קיבריק, "פוטין מאיים להכריז את הסדר העולמי שאנו מכירים", זמן ישראל, 28 בפברואר 2022.

ראיונות בתקשורת

ד"ר מאיה שיאון-צדקיהו וח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, "המלחמה באוקראינה", N12, 26 פברואר 2022.

ד"ר גיל מורסיאנו, "בין בידן לפוטין: הדילמה של ישראל", כאן 11-פודקאסט, 24 בפברואר 2022.

ציר זמן חודשי

תאריך	מה קרה?
2 בפברואר	שר הביטחון גנץ <u>ביקב</u> בבחריין.
4 בפברואר	הרמטכ"ל כוכבי <u>נועד</u> עם שגריר ארה"ב בישראל נידס.
5 בפברואר	שר החוץ לפיד <u>שוחח</u> עם מקבילו הקפריסאי קסולידס.
6 בפברואר	ראש הממשלה בנט <u>שוחח</u> עם נשיא ארה"ב בידן.
6 בפברואר	הנשיא הרצוג <u>שוחח</u> עם נשיא תורכיה ארדואן.
10 בפברואר	בנט <u>נועד</u> עם שרת החוץ של גרמניה ברבוק שביקרה בארץ.
13 בפברואר	לפיד <u>נועד</u> עם סגנית שר החוץ האוקראינית ג'אפרובה.
13 בפברואר	לפיד <u>שוחח</u> עם מקבילתו הבריטית טראס.
14 בפברואר	ראש הממשלה בנט <u>ביקב</u> בבחריין.
16 בפברואר	יו"ר הקונגרס האמריקני פלוסי <u>ביקרה</u> בארץ.
16 בפברואר	מנכ"ל משרד החוץ אושפיז <u>שוחח</u> עם סגן שר החוץ הרוסי בוגדנוב.
17 בפברואר	משלחת תורכית <u>הגיעה</u> לישראל.
18 בפברואר	גנץ <u>נפגש</u> עם רה"מ היווני מיצוטאקיס ושר ההגנה פנגיוטופולוס.
19 בפברואר	גנץ <u>נפגש</u> במינכן עם סגנית נשיא ארה"ב האריס.
20 בפברואר	לפיד <u>שוחח</u> עם מקבילו התורכי צ'אבושולו.
24 בפברואר	הנשיא הרצוג <u>ערב</u> ביקור ממלכתי ביוון.
24 בפברואר	לפיד <u>שוחח</u> עם מקבילו האמריקני בלינקן.
25 בפברואר	בנט <u>שוחח</u> עם הנשיא האוקראיני זלנסקי.
27 בפברואר	בנט <u>שוחח</u> עם נשיא רוסיה פוטין.